

PROLETARIAT DIN TOATE ȚĂRILE UNITE ÎN AI

Scanteia

ORGAN CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

LEI 5

EDITIE
SPECIALA

**ABDICAREA
REGELUI MIHAI I**

MIHAI I-1a
Prin grația lui Dumnezeu și voiața națională
REGALĂ A ROMÂNIEI

La toți de față și viitori, sănătate

În viața Statului Român s'au produs în ultimii ani adânci prefaceri politice, economice și sociale care au creat noi rapoarte între principalii factori ai vieții de Stat.

Aceste rapoarte nu mai corespund astfel condițiilor stabilite de pactul fundamental—Constituția Țării—ele cerând o grabnică și fundamentală schimbare.

În fața acestei situațiuni, în deplină înțelegere cu factorii de răspundere ai Țării, conștienți de răspunderea so-mni revine, consideră că instituția monarhică nu mai corespunde adevăraților condițiuni ale vieții noastre de Stat, ea reprezentând o piedică serioasă în calea dezvoltării României.

**În consecință, pe deplin conștienți de importanța actului
ce face în interesul poporului român,**

A B D I C

pentru mine și pentru urmașii mei dăta Tron, renunțând pentru mine și pentru ei la toate prerogativele ce le-am exercitat ca Rege al României.

Las poporului român libertatea de a-și alege noua formă de Stat.

MIHAI R.

Dat la București,
astăzi 30 Decembrie 1947

(Citiiți în pag. II-a Proclamația Guvernului către Popor)

URSS, unul fiind regele Mihai. Dintre cei 20 de generali sovietici, cea acordată în 1978 mareșalului Leonid Ilici Brejnev a fost retrasă în 1989, pentru că fusese acordată fără îndeplinirea tuturor condițiilor stabilite inițial. Regele Mihai a primit împreună cu Ordinul „Victoria” și alte cadouri foarte valoroase de la Stalin. Lui Stalin i s-a spus că hobby-urile lui Mihai sunt aviația și autoturismele. Stalin i-a dăruit două avioane Antonov noi și două autoturisme americane, primite cadou de sovietici din S.U.A. În acel moment, regele Mihai a devenit o personalitate extrem de respectată și de temută, de întreaga clasă politică românească și de generalii sovietici din România.

Înțelegerile dintre marile puteri învingătoare în Al Doilea Război Mondial, de la Teheran, Yalta și Potsdam au condus la arondarea estului Europei și a unei părți din centrul continentului la U.R.S.S. Ocuparea militară a fost urmată de impunerea regimului iudeo-boșevic, în cadrul căruia casele regale erau inamici ireconciliabili. Din acest punct de vedere, pentru câțiva ani, România a fost o excepție. În urma arestării mareșalului Ion Antonescu, de către un grup de conspiratori conduși de regele Mihai și a capitulării necondiționate a României, ca urmare a blocării punerii în aplicare a condițiilor de armistițiu negociate de Ion Antonescu cu sovieticii, condiții acceptabile pentru România, care fusese înfrântă și se afla într-o situație foarte grea, regele Mihai a devenit brusc un favorit de primă mărime al generalisimului Iosif Vissarionovici Stalin.

Stalin l-a decorat pe rege cu cel mai înalt ordin al U.R.S.S., **Орден „Победа”** (Ordinul „Victoria”), cea mai înaltă decorație militară sovietică. Ea a fost acordată doar la 20 de generali sovietici și la cinci conducători străini aliați ai

Menținerea sa ca suveran al României era singura situație de acest fel din rândul statelor care fuseseră aliatale Germaniei. Mihai era favoritul lui Stalin! Era cea mai înaltă poziție în care se putea găsi cineva din sfera de influență a U.R.S.S. La toate protocoalele Armatei Roșii de ocupație a României și ale Ambasadei U.R.S.S. la București, regele era invitat și participa, îmbrăcat în uniformă lui de mareșal. Petru Groza și Gheorghe Gheorghiu-Dej îl respectau. Desigur, sunt cunoscute și divergențele lor pe teme politice, care au fost mult mediatizate după 1990, dar care nu au afectat foarte grav raporturile lor. Divergențele proveneau din faptul că Petru Groza și Gheorghiu-Dej aveau de implementat o agendă impusă de ocupant, iar regele dorea să mențină cadrul regimului politic interbelic. Petru Groza și Dej priveau spre viitor, iar regele spre trecut... Dar, dincolo de aceste divergențe, exista numitorul comun al relațiilor lor: ambele părți erau agreeate și susținute de Stalin și trebuiau să execute ordinele subordonaților acestuia.

Cum spuneam anterior, în ciuda incompatibilității în concepții politice și a unor încordări dintre ei, raporturile dintre rege și dr. Petru Groza au rămas în limite care permiteau colaborarea, chiar apropiată, după cum dovedesc documentele timpului. Acest fapt a fost valabil până la lovitura de stat de la 30 decembrie 1947.

În 22 decembrie 1947, a avut loc o discuție între Petru Groza și rege, legată de vizita monarhului în Marea Britanie. Mihai i-a vorbit prim-ministrului său despre noua sa legătură cu prințesa Ana de Bourbon Parma, legătură apărută în timpul șederii regelui în Marea Britanie și i-a cerut sprijin lui Groza pentru a se căsători cu ea. Conform *Regulamentului Casei Regale de România*, căsătoriile regilor și prinților moștenitori se aprobau de către prim-ministrul României.

În cadrul discuției, regele Mihai a arătat că prințesa are „origine sănătoasă”, că este săracă, că a luptat în rezistența franceză, că frații ei lucrează ca să-și asigure existența. Regele Mihai dorea să se alinieze viziunii bolșevice. Regele i-a destăinuit lui Petru Groza că regina-mamă Elena avea ambiții mai mari și dorea altă soție pentru Mihai. Regele l-a rugat pe Petru Groza să o convingă să-și dea acordul pentru căsătoria cu Ana de Bourbon-Parma. Petru Groza a replicat că: „...funcția M.V. obligă guvernul la amestec. Este un cerc vicios. Monarhia este trecătoare. Eu sunt republican. V-am respectat tinerețea; niciodată cu fruntea încrețită...”.

Regele a răspuns: „Sunt mulțumit”.

Petru Groza: „Monarhia este trecătoare. Nu știu ce va fi mâine. Dar am ambiția s-o facem amândoi zâmbind. Stai cetățean al României, ai castel, casă. Dar o rezervă: totdeauna să fiți sincer față de mine, niciodată a treia persoană”.

Regele: „Eu răspund. Nu țin la treaba asta. Tata mi-a vorbit prin telegraf, mi-a cerut să am grijă de cei ce m-au susținut. Atitudinea regimului de la Belgrad față de regele sârb: vai și amar. Eu să trăiesc în hoteluri nu vreau. Eu sunt rege, dar nu-ți ascund: nu țin la asta și când e nevoie spune. Dar fii alături de mine cu fata”.

Petru Groza: „Dar și M.V. alături de mine: proiecte, legi, măsuri”.

Regele: „Da, totdeauna”.

Petru Groza: „Am proiecte. Armata are nevoie de stăpân. Ca și la reforma agrară a fost opoziție”.

Regele: „Eu sunt gata, te ajut”.

Petru Groza: „Propun ministru de Război pe Bodnăraș”.

Regele: „Da, de ce nu. Just, eu am avut rezerve, chiar multe rezerve, dar am învățat. Știi, la reforma agrară am consimțit. Vrei binele meu ca om și nu vreau să ajung în Egipt (era o Aluzie la regele Italiei care, după alungarea de pe tron, a murit în mizerie, într-un hotel de ultima categorie, din Cairo n.a.). Față de Bodnăraș nici o rezervă, îl cunosc, este energic”.

Petru Groza: „Uite, la Finanțe cu Luca: nu a luat nici un ban de la Banca Națională a României. La Economia Națională este Gheorghiu-Dej, cu rezultate bune”.

Regele: „Rareori am văzut în viață așa un om”.

Petru Groza: „Azi e ordine; leul are putere comparativ cu dolarul, care a luat-o la vale. Speculanții fug. Așa va fi și la Război cu Bodnăraș”.

Regele: „De acord”.

Petru Groza: „Bodnăraș va cere audiența, apoi eu voi prezenta decretul de numire”. **Regele:** „Acum, eu m-am deschis. Nu înțeleg să mă opun lucrurilor la care nu te poți opune. Văd ce e în jurul meu. Vreau să trăiesc ca om. N-am avut copilărie și tinerețe, și mama va trebui să înțeleagă. Dar nu spune la nimeni. Rămâne între noi și mergem înainte. Eu mă voi conforma sfaturilor dumitale. Dar rămâne între noi...”.

Petru Groza: „Monarhia este trecătoare. Trebuie preocupare cum o lichidăm”.

Regele: „Nu mă părăsi. Fii alături de mine. Să ne acordăm ajutor reciproc. Am făcut declarație, mi-e dragă Ana. De acord cu Dej și Bodnăraș. Ce viață am avut, mereu maltratat, cu politice. Ea a luptat în rezistență, fratele ei este pilot, toți oamenii din familia ei câștigă pâinea, ea este harnică, săracă, muncitoare, va primi ajutor și de la mama”.

Documentul, publicat inițial de istoricul Ioan Scurtu, este foarte important. El aruncă lumină asupra raporturilor dintre Regele Mihai I și Petru Groza și face dovada faptului că prim-ministrul i-a sugerat în mod repetat, în cursul discuției, că monarhia este trecătoare și nu mai are viitor. Este de observat că regele nu a fost surprins, ci, din contră, a declarat că nu se opune lucrurilor cărora nu te poți opune și că vede ce este în jurul său. În acel moment istoric, regele nu avea puterea psihică să se lupte cu propriul destin. În plus, era preocupat de viața lui personală, după o copilărie și tinerețe în care a avut și de suferit, mai ales din punct de vedere sufletească. Desigur, nu surprinde nici acordul său cu numirea ca ministru de Război a lui Emil Bodnăraș, unul din partenerii regelui la arestarea lui Antonescu, despre care regele știa că fusese agent al S.S.I..

Lovitura de stat de la 30 decembrie 1947 este cunoscută în toate aspectele ei esențiale, chiar în detaliu. Pe 29 decembrie 1947, Ministerul de Interne și cel de Război au luat măsuri speciale de pază a unor obiective și persoane importante. Întâlnirea dintre rege, dr. Petru Groza și Gheorghiu-Dej a fost stabilită telefonic. Actul de abdicare a regelui fusese întocmit de juristul Grigore Geamănu, subsecretar de stat la Ministerul de Interne. După unele modificări, s-a convenit asupra următorului text: *„În fața dezvoltării țării noastre sub raport politic, economic și social în sensul democrației populare, situația se caracterizează printr-un șir de schimbări. Schimbările survenite de la 23 august 1944 în viața statului român, pe plan politic, economic și social, ca urmare a afirmării tot mai accentuate în viața statului a forțelor politice reprezentante ale intereselor maselor largi populare, muncitori, țărani, intelectuali, au creat noi raporturi între principalii factori ai vieții de stat. Aceste raporturi nu mai corespund astăzi condițiunilor stabilite în actul fundamental, Constituția țării, ele cerând o grabnică și fundamentală schimbare, cu atât mai mult cu cât România se dezvoltă spre formele de viață reprezentate de statul democrației populare. În fața acestei situațiuni, în deplină înțelegere cu factorii de răspundere ai țării, conștient și de răspunderea ce îmi revine, consider că instituția monarhiei nu mai corespunde actualelor condițiuni ale vieții noastre de stat, ea reprezentând o piedică serioasă în calea dezvoltării României.*

În consecință, pe deplin conștient de importanța actului ce-l fac în interesul poporului român abdic pentru mine și pentru urmașii mei la tron, renunțând pentru mine și pentru ei la toate prerogativele ce le-am exercitat ca rege al României”.

Textul a fost comprimat și, la sfârșit, s-a mai adăugat propoziția. „Las poporului român libertatea de a-și alege noua formă de stat.”

Petru Groza și Gheorghe Gheorghiu-Dej au ajuns la Palatul Elisabeta pe la ora 13. Convorbirea lor cu regele și regina-mamă a fost înregistrată. Petru Groza a început discuția: *„Ei bine Majestate, a sosit timpul să aranjăm o despărțire prietenească. Am venit în problema importantă pe care am discutat-o*

cu câteva zile înainte. Problema de a pune capăt monarhiei. La urma urmei, v-am avertizat că va trebui să vă pregătiți pentru așa ceva. Trebuie să înțelegeți că nu mai există loc în România pentru un rege”.

Mihai I a părut surprins și a răspuns că are nevoie de „...48 de ore pentru a-mi analiza situația”. Demnitarii care-l somau pe rege i-au spus că nu vor pleca fără ca actul de abdicare să fie semnat. Regele s-a retras în altă cameră și apoi a revenit și a semnat abdicarea în prezența lui Dej și Petru Groza. După ce documentul semnat a ajuns în mână sa, Petru Groza i-a arătat reginei-mamă buzunarul unde avea pistolul, pe care și l-a luat pentru ca să nu pățească precum Antonescu, arestat cu ocazia unei vizite la Palat. Aceasta a fost ceea ce, mai târziu, s-a numit amenințarea regelui cu pistolul de către Petru Groza și Gheorghe Gheorghiu-Dej.

Mai târziu, Mihai I a spus că în cursul audienței ar fi avut loc altercații verbale, că Majestatea Sa ar fi cerut o consultare populară și a spus că Petru Groza ar fi încercat să amenințe cu un dosar conținând un document compromițător și că l-ar fi avertizat să nu ia contact cu americanii și englezii, că garda regală ar fi fost arestată și telefonul tăiat. Regele a declarat că nu se aștepta în acel moment la abolirea monarhiei, nu a vorbit deloc despre punerea sa în gardă, de către Petru Groza, cu câteva zile înainte, deși știa că există stenograma, dar a recunoscut că a discutat cu el problema căsătoriei cu prințesa Ana de Bourbon Parma.

Faptul că regele se aștepta la acest moment este dovedit și de scoaterea din țară a unei serii de vagoane cu bunuri, încă din noiembrie 1947, înainte de plecarea regelui în Marea Britanie, pentru a participa la căsătoria prințesei Elisabeta cu prințul Philip. Petru Groza și Cu Dej l-au lăsat în noiembrie pe rege să ia cu el tot ce a dorit, cu speranța că regele nu se va mai întoarce și ei vor scăpa de dificila sarcină a înlăturării regelui de pe tron, care le afecta imaginea în rândul susținătorilor monarhiei. Regele a trebuit să se întoarcă în România, după vizita în Marea Britanie, datorită faptului că guvernul englez nu dorea să găzduiască un rege fugar dintr-o țară din zona sovietică de dominație, fapt care ar fi creat tensiuni cu Moscova. Cercetările documentelor au confirmat unele deosebiri între realitate și relatările regelui.

În 30 decembrie 1947, la ora 15,30, a avut loc ședința Consiliului de Miniștri în care Petru Groza a declarat: „*Vom îngriji ca fostul rege să plece liniștit, așa cum se cuvine, pentru ca nimeni să nu poată avea un cuvânt de reproș pentru felul cum poporul nostru a ținut să se poarte față de acela care, înțelegând glasul vremurilor, s-a retras, lucru pentru care poporul român nu se poate arăta nerecunoscător. Deci, fostul rege va fi respectat, ca orice alt cetățean al acestei țări*”. Comuniștii, împreună cu Petru Groza, erau pregătiți să aducă în fruntea proaspetei republici personalități marcante care, prin faima lor, să amortizeze nemulțumirile față de actul abolirii monarhiei: Mihail Sadoveanu, C.I. Parhon, Ștefan Voitec, Gheorghe Stere și Ion Niculi.

Regimul socialist nu se va ține de toate promisiunile făcute regelui. A urmat escaladarea unor măsuri de care nu a scăpat nici regele României și nici apropiații săi, sau demnitarii care au servit instituția regală. După instaurarea Republicii Populare Române și naționalizarea principalelor bunuri ale țării (11 iunie 1948) și începerea colectivizării agriculturii (1949), guvernul a naționalizat și toate bunurile Casei Regale, cât și ale celor date în folosință casei regale, respectiv Domeniile regale.

La 20 februarie 1948, Consiliul de Miniștri i-a ridicat cetățenia lui Carol al II-lea și tot atunci s-a luat aceeași decizie pentru numeroși susținători ai regimului regal din perioada lui Carol al II-lea. Bunurile familiei regale au fost atribuite unor muzee. De o promisiune s-a ținut însă regimul nou instaurat, peste patru decenii, până în vara anului 1989. Promisiunea de a-i atribui o rentă de 10.000\$ lunar, pe viață. Această rentă a fost acordată regelui Mihai din ordinul personal al lui Stalin.

Mihai a fost singurul rege care a mai domnit în sfera sovietică de influență, timp de peste trei ani, după pierderea războiului în fața U.R.S.S. și ocuparea militară a României de către Armata Roșie.

- *Va urma* -

Evaluare: ★★★★★